

## Pars prima de vniuerso

gna quā dicit aristoteles matricē aquarū et ex illa oīa maria tanq̄ gulfos varios. et redūdātas enre et nō recedes ab intellectu pphete istius qui dicit ruptos fuisse fontes abyssi magne et ex illis inundasse diluuiū. Attende autē q̄a ex eodez verbo et imperio creatoris vides fluitōrū omniū descursus ad mare esse siue ad maria. Si em̄ statet sup terrā absq̄ fluxu ex necitate operet ea et p̄hiberet fertilitatē siue fecunditatē ipsius. Ad hoc idē spectat qd̄ dictū ē. Statuit a quas quasi in vtre hoc est ipas instabiles et fluidas stare fecit in loco non suo p̄hibēdo fluxū eaz q̄si i vtre. Et q̄ vt dixi Operatio ista videlicet p̄gregatio aquarū p̄paratio erat ad opus sequentis diei subiunxit deus et dixit. germinet terra herbas virentē et facientē semen etc. et in fine subiunxit et factū est vespere et mane dies tercius. Et q̄a opus istud videlicet h̄mōi fecundationis terre nō habet causam naturālē hoc ē nō est ipsi terre de natura corporeitatis sue manifestū ē quoniā nō ei nisi ex v̄bo et imperio creatoris. Terra em̄ per se hoc est per modū quo ē terra nō ē generatiua nisi terre. Supra naturam igitur suā supadita ē ei virtus germinādi et fructificandi talia. Quare manifestū ē tibi istam fertilitatem terre conclusionē esse partim scientie naturalis. partim scientie diuinalis. et iuxta hunc modū currit res in fecundatione aq̄rum ad p̄ducendos pisces et alia aq̄tica animalia. Hanc autē questionē de duplici fecunditate terre q̄bus p̄ducit vegetabilia et animalia p̄pter qd̄ nō p̄us de fertilitate seu p̄funditate aquarū q̄ de fecunditate terre locutus ē sermo p̄pheticus cuius em̄ aqua p̄o: sit in ordine elementorū q̄ terra p̄o: est et eius fecunditas et p̄o: ei data q̄ terre p̄o: igitē ordināda fuit. In quo respondeo quia fecunditas terre q̄ gignit vegetabilia p̄o: est ea fecunditate eiusdez q̄ gignit animalia. Sicut vegetabilia p̄o:ra sunt ipis animalibus et p̄pter hoc generatio eoz et vis generatiua q̄ scilicet generatur p̄us ordinata ē in sermone p̄phético. deinde p̄ fecunditatē aq̄rū et generationē animalium aq̄ticarū fecunditas fecunda ipsius terre q̄ gignit animalia ordine ē rectissimo mirata et ipsa ē pars operationis diei et quinte. Operatio v̄o diei q̄rte fuit creatio stellarū et luminū et ordinatō p̄o: operationibus vegetabilium et animalium et creatione ipsius hominis p̄pter hoc vt q̄dam putāt

ga stelle et lumina cause sunt ipoz non solum generatiue sed etiā regitiue de q̄bus tā multa scripserūt vt vix etiā legi possint. Cōcedendū autē eis ē q̄ stelle multa adiutoria p̄stant et generationi et p̄seruationi rerū generabilium. Verū nō est eoz q̄ vt homines h̄mōi putauerūt et de hoc iam multa scripta sunt tibi. Siue ergo hac de causa p̄ordinate sunt eis stelle et lumina siue p̄pter hoc q̄a ornatus sunt corpis p̄o: ac nobilioris q̄ sit aq̄ et terra. Siue p̄pter hoc quia nobiliora vidētur ex incorruptibilitate et p̄petuitate sua. recte p̄posita sūt illis in sermone p̄phético. Habet tamen questionem quare remorata seu retardata fuit creatio stellarum et luminū vsq̄ in quartam diē et determinatio h̄mōi questionis pendet ex certitudine essenciarum et compatione eaz ad celos suos. hoc est in q̄bus sunt videlicet vtrū sint instrumenta celorū per que operatur in mundū istū inferiorem an sint p̄tes. an ornatus eoz an sint aggregationes luminū in p̄tibus ipsius celi sicut apparet apud nos in q̄busdā gemmis. Memini em̄ me vidisse smaragdum. in cuius splendore apparebant tres stellule lucidissime. Et certū est de lapide q̄ dicit eliotropia quia ipse ē lapis viridis stellis rubeis stellatus. Et quidem iaspis inuenitur viridis coloris et guttis sanguineis guttatus. et quidē alius innenif omnium aliorū lapidum coloribus picturatus. Quod si stelle et luminaria instrumenta sūt celorū congruū fuit vt tunc h̄mōi instrumenta celis darentur cum eis operari possent et non ante. Quia igitur circa aptata est terciā diē similiter et aqua vt in eas possent operari celi vegetabilia et animalia aliaq̄ omnia generabilia put visum ē astronomis et multis aliis ex phylosophis merito quarta diē fabricata sūt et aptata h̄mōi instrumenta. Verū de hoc alibi altius et latius p̄scrutandū erit et a p̄posito atq̄ intentione p̄sentis tractatus longe est exponere capitulū illud p̄mi libri legis hebreorum et tractatum desiderat grandem p̄ se et inuestigationē diligentissimā quoniam habet questiones plurimas et ad determinandum difficillimas. Quantū v̄o pertinet ad p̄sentem tractatum sufficiat tibi cognoscere saltem ex parte quia sermo sapientis et sancti viri p̄phete scilicet hebreorū sermo veritatis est. Jam enim p̄fecit tibi in hijs q̄ p̄cesserunt que necessitas coe-